

Milí športoví priatelia,

Mapová komisia SZOŠ pre Vás pripravuje zborník máp pre orientačné športy, ktoré boli na Slovensku vydané v roku 2007. Jeden kus mapového zborníka dostáva zadarmo každý klub, ktorý v danom roku aspoň jednu mapu vytvoril a do zborníka poskytol dostatočný počet výtlačkov.

V roku 2007 bolo vydaných 27 máp (Tab. 1):

Mapa	známka	mierka	druh	// [m]	klub	plocha	registr. číslo
Šachticky II.		20000	L	5	EBB	8.96	SZOŠ 07.01.L
Králiky V.		15000	L	5	EBB	7.74	SZOŠ 07.02.L
Majáles	2.23	20000	C	5	VBA	30	SZOŠ 07.03.C
U Ježa		10000	O	5	DBA	4.4	SZOŠ 07.04.O
Na kliešti		7500	V	2.5	DBA	1.7	SZOŠ 07.05.V
Urpín IV		10000	O	5	EBB	3.25	SZOŠ 07.06.O
Malostranská		4000	V	2	KYS	0.65	SZOŠ 07.07.V
Grincyk	1.96	10000	C	5	SPE	3.21	SZOŠ 07.08.C
Ostrý vrch	2.40	15000	C	5	SPE	6.43	SZOŠ 07.09.C
OSTRÉ HÁDKY 007	1.75	10000	O	5	VZA	6.56	SZOŠ 07.10.O
Borovička '07		10000	O	5	SSN	3.44	SZOŠ 07.11.O
Medzi riekou		3000	V	0	CNR	0.23	SZOŠ 07.12.V
ZŠ "TROJKA"		2000	V	0	MZV	0.12	SZOŠ 07.13.V
ZVONIVÁ JAMA	1.34	10000	O	5	TKE	7.52	SZOŠ 07.14.O
ZBOJNÍCKA PRIEPASŤ	1.60	10000	O	5	TKE	9.05	SZOŠ 07.15.O
Fičák	1.57	5000	V	5	BBA	1.04	SZOŠ 07.16.V
Ešte väčší fičák		2500	V	5	BBA	0.75	SZOŠ 07.17.V
Modrý kríž		10000	O	5	BBA	8.6	SZOŠ 07.18.O
ZŠ Východná		1000	V	5	RZK	0.03	SZOŠ 07.19.V
Kačica 2		5000	V	5	EBB	0.73	SZOŠ 07.20.V
Laskomer II.		5000	V	5	EBB	1.04	SZOŠ 07.21.V
HRABOVO - NOB	3.30	10000	O	5	EBB	4.68	SZOŠ 07.22.O
MA-KA-DO malé karpatské dobrodružstvo		25000	C	10	VBA	93.72	SZOŠ 07.23.C
Račko 007		4000	V	0	VBA	0.32	SZOŠ 07.24.V
Bakova jama II		10000	O	5	EBB	4.25	SZOŠ 07.25.O
Detvan IV		5000	V	5	MZV	1.22	SZOŠ 07.26.V
Kamzíček		5000	V	5	FBA	0.04	SZOŠ 07.27.V

Po rekordnej úrode 41 máp z roku 2006 sme sa vrátili do normálu (presne 27 máp bolo vydaných aj v roku 2005).

Štruktúra mapovej tvorby je takáto (Tab. 2):

OC		LOB		Mapy veľkých mierok		OB		Celkovo	
Plocha [km ²]	Počet	Plocha [km ²]	Počet	Plocha [km ²]	Počet	Plocha [km ²]	Počet	Plocha [km ²]	Počet
133,4 (125,8)	4 (5)	16,7 (11,0)	2 (2)	7,9 (12,8)	12 (14)	51,8 (88,2)	9 (20)	209,8 (237,8)	27 (41)

V zátvorke je uvedený počet máp resp. plocha v roku 2006. Plochy sú len formálnymi súčtami bez zohľadnenia prekryvov máp.

Najvýznamnejší prepád v počte máp oproti roku 2006 zaznamenali mapy pre OB, čo je vzhľadom k absencii významných medzinárodných podujatí a núdzovému riešeniu Veľkej ceny Slovenska 2007 pochopiteľné. Situáciu v OC opäť skresľuje veľkorozmerná mapa na bodováciu súťaž dvojíc v OC Ma-Ka-Do, ktorá je len aktualizovanou verziou minuloročnej mapy.

Potešilo nás udržanie vysokého počtu máp veľkých mierok, veľmi dôležitých pre rozširovanie orientačného behu na školách a medzi verejnosťou. Medzi mapy, slúžiace na školské športové súťaže, ktorých vydanie podporil SZOŠ, sa okrem piatich máp veľkých mierok (ZŠ Trojka, Kačica 2, Laskomer II, Malostranská, Medzi riekou) zaradila aj mapa pre OB mierky 1:10.000 Borovička '07. Podotýkame, že je tiež možná podpora školskej mapy pre LOB alebo OC. Tvorcom máp veľkých mierok sa žiaľ (s výnimkou máp Malostranská, Fičák a Ešte väčší fičák) doteraz nepodarilo osvojiť si progresívne črty kľúča ISSOM, čo je v mnohých ohľadoch na škodu veci (líniové prekážky nie sú v mapách dostatočne výrazné, naopak plnočierne budovy zbytočne plytvajú tonerom).

Šesť máp (Tab. 1 - názvy hrubým písmom) bolo zahrnutých do rozdeľovania príspevku SZOŠ na mapy na vrcholné podujatia, v druhom stĺpci tabuľky 1 sú známky, ktorými ich ohodnotili pretekári. Medzi týmito šiestimi bolo aj Hrabovo z r. 2006, na ktorom sa vrcholné preteky usporiadali až v r. 2007. Znamku Hrabova sme pre účely tohto prehľadu pripísali jeho výrezu z r. 2007 – Hrabovu NOB. Ako bonus uvádzame známky máp Ostré hádky 007 (mapa bola podporená v rámci podpory GPS) a Grincyk (je výrezom z Ostrého vrchu).

Do mapovej tvorby sa v roku 2007 zapojilo 13 klubov, z ktorých jednoznačne najaktívnejší bol Ekonóm Banská Bystrica, ktorý vydal 7 máp.

Celkovo hodnotíme kvantitu mapovej tvorby roku 2007 ako priemernú až podpriemernú. Celková plocha novozmapovaných území je veľmi malá (významnejší prírastok priniesli v podstate len Ostré Hádky 007 a Zvonivá jama). Aj v technike kreslenia a dodržiavaní mapových štandardov tvorcovia zaostávajú za očakávaniami. Týchto aspektov sa dotkneme v nasledujúcom podrobnom hodnotení jednotlivých máp.

V Bratislave, 20.2.2008

Martin Bednárík, člen MK SZOŠ

Podrobné Hodnotenie mapovej tvorby za rok 2007

Po stránke kvality mapy heslovito ohodnotíme v nasledujúcom prehľade.

Šachticky II

- krúžky a spojnice KS sú nad stopami. Podľa normy majú byť v nižšej vrstve.
- zelená použitá na húštiny nemá dostatočný odstup od zelenej, ktorou sú zakreslené stopy

Králiky V

- chýbajú hlavné vrstevnice, čo sťažuje rýchly odhad prevýšenia, ktorý môže byť kľúčový pri výbere postupu
- krúžky a spojnice KS sú nad stopami. Podľa normy majú byť v nižšej vrstve.
- rovnaké chyby sme vytkli aj Králikom IV pred rokom...

Majáles

- pri zostavovaní mapy z viacerých máp pre OB autori tvrdo doplatili na „systémovú chybu“ mapy Modrý kríž (ukrajinskí autori Kocymjuk, Štempler), ktorej priemerná ekvidistanta je namiesto deklarovanej 5m v skutočnosti ca. 6m. Vo výslednej mape museli násilne dopĺňať veľký počet chýbajúcich vrstevníc. Výsledok nielenže pôsobí rušivo a nevierohodne, ale na niektorých miestach výškové nezrovnalosti udivovali aj súťažiacich orientačných cyklistov jazdiacich iba po cestách (miesto roviny strmina a naopak).
- v severnej časti mapy lesné cesty a manipulačné plochy nepochopiteľne nedoliehajú k asfaltke
- mapa je tlačaná na digitálnej kopírke, ale kvalitou sa približuje k offsetovej. Vďaka ostrej kresbe a dobre odladeným príjemným farbám je mapa veľmi dobre čitateľná aj za jazdy.

U Ježa

- zbytočne veľké symboly zákresu trate. Aj na desiatkovej mape majú byť tieto značky pätnástkové.
- neostrá kresba – napr. kamene majú tieň. Daň za lacnú tlač.

Na kliešti

- vítané spestrenie palety bratislavských máp netypickým terénom – krížencom Záhoria (rovina, násypy) a Krtíša (hustá a trnistá vegetácia)
- symboly zákresu trate sú až dvakrát tak veľké, ako majú byť! Správna veľkosť je pätnástková, a to aj na mape mierky 1:7500.
- neostrá kresba, zlé nastavenie farieb – príliš tenké vrstevnice sa úplne strácajú v 100% zelenej
- poludníky príliš nahusto, navyše v neokrúhlom rozostupe (120m)

Urpín IV

- celkovo je mapa nakreslená kultivovane, v 1:10000 je väčšinou dobre čitateľná aj pri tlači na počítačovej tlačiarňi
- takmer všetky skalné zrázy majú fúzy, pod niektorými nájdeme aj záhadné sivé podfarbenie známe z mapy Hrabovo. Zbytočne to na niektorých miestach zahusťuje a zneprehľadňuje kresbu
- pod niektorými skalnými zrázmi sú prerušené vrstevnice, čo nie je prípustné. Opäť chyba známa aj z Hrabova.
- na hlbokých ryhách sa vrstevnice nemajú prerušovať. V tomto teréne vieme pripustiť aj výnimky z tohto pravidla, v tejto mape je však pravidlom naopak prerušovanie.
- naopak, na plytkých ryhách sú vrstevnice na mnohých miestach neprerušené
- skutočná mierka mapy zistená na základe porovnania s ortofotom je ca. 1:9800
- príliš stručná tirážna tabuľka – u mapára uvedené iba priezvisko (Kocymjuk)

Malostranská

- autor využíva prednosti aktuálnej normy máp pre šprint ISSOM na jasné zobrazenie neprekonateľných prekážok – plotov a múrov

- živé farby, ostrá kresba – mapa je veľmi dobre čitateľná, hoci nebola tlačená offsetom
- nevhodná vzdialenosť poludníkov (ak je správna mierka, tak je to 133m)

Grincek, Ostrý vrch

- nepokojná a preplnená kresba (dedičstvo pôvodnej Bortnikovej mapy pre OB), jedovaté farby, hrubo rastované plochy, nevýrazný zákres trate – táto kombinácia spôsobila mnohým pretekárom veľké problémy pri čítaní mapy
- na druhej strane, vďaka výraznej odlišnosti dvoch použitých odtieňov žltej autori jasne zobrazili zjazdové trávnaté pásy vo vinohrade
- rybníky by na mape pre OC mali byť bez brehovej čiary, prípadne s tmavomodrou breh. čiarou
- rozstup poludníkov na Grinceku je 500m (OK). Na Ostrom vrchu je to 750m, čo sa mi nezdá byť príliš vhodná vzdialenosť, lepšie by bolo 500m aj tu.

Ostré hádky 007

- mnohé značky (hraničník, plošinka, umelý objekt, zemný zráz atď.) sú výrazne menšie, než majú byť
- inak je mapa precízne nakreslená, kvalitne vytlačená offsetom (priame farby) a dobre čitateľná, farebné vrstvy bez konfliktov
- zákres trate je zbytočne veľký – desiatkový. Má byť pätnástkový.
- je zjavná snaha mapára vymapovať detaily a vylepšiť tým orientačne vcelku nezaujímavý terén

Borovička '07

- oproti svojej predchodkyňe predstavuje významný pokrok v naplňovaní štandardu. Napriek veľkej hustote značiek sa pri použití maskovacích farieb (výpalov) podarilo zväčšiť ich na dobre čitateľnú veľkosť. Ukazuje sa, že na Slovensku ani v zložitých terénoch nie sú nutné odchýlky od štandardných veľkostí symbolov.

Medzi riekou

- mapa veľkej mierky kreslená podľa starej normy (z novej by sa žiadalo použiť najmä hrubé ploty a sivé budovy)
- živé farby uľahčujú čítanie mapy – s jednou výnimkou: lúka má takmer rovnaký odtieň ako výplň asfaltového chodníka
- oceňujeme rozsiahlu legendu použitých značiek, chýba v nej však hnedé x

ZŠ Trojka

- mapa veľkej mierky kreslená je v kľúči, ktorý je krížencom ISSOMu (bledé rastre pre asfaltové plochy, nerozlišovanie hustoty premávky, mierne hrubšia čiara neprekonateľného plota) a tradičného slovenského kľúča (plnočierne budovy, neprekonateľné múry s čiernymi korálkami, zaznamenávanie lavičiek a lúč – najmä lampy sú zbytočne výrazné). Dá sa povedať, že z oboch kľúčov si mapár vybral to najhoršie (podčiarknuté).
- chýbajú poludníky. Je mi jasné, že na orientáciu ich tu nikto nepotrebuje, mapa sa však predpokladám bude používať aj na výuku OB, kde by sa poludníky veľmi hodili na vysvetlenie pojmu azimut.
- omnoho užitočnejšia ako mierka číselno-verbálna je mierka grafická. Dieťa si často vzdialenosť v cm nevie dosť dobre predstaviť.

Zvonivá jama

- podnormová veľkosť niektorých symbolov (priesek, hraničník)
- pri stredovýchodnom okraji mapy je použitá nedovolená kombinácia rastrov – podrast na lúke
- na severnej lúčnatej časti pri niektorých húštinách dochádza k miešaniu so žltou, pri iných nie, čo pôsobí rušivo
- chýba legenda, kto čo mapoval

Zbojnická priepasť

- podnormová veľkosť niektorých symbolov (priesek, hraničník)
- pri severovýchodnom okraji mapy je použitá nedovolená kombinácia rastrov – podrast na lúke

- chýba legenda, kto čo mapoval

Fičák

- v stredozápadnej časti mapy kolie oko nesprávna značka pre mokrad' (nesprávna veľkosť, nesprávna orientácia šrafovania)
- ukazuje sa hlavná slabina ISSOMu – nevýrazné chodníky
- do placky v okolí hradu Biely kameň je vtiahnutých príliš mnoho vrstevníc, takže to tam vyzerá omnoho strmšie ako svah do Jozefkovho údolia, čo nezodpovedá skutočnosti

Ešte väčší fičák

- zväčšený výrez Fičáku
- nerealizmus v zobrazení sklonov tu pôsobí ešte vypuklejšie ako na Fičáku

Modrý kríž 1:10.000

- do minuloročného Modrého kríža 1:15.000 bolo vložené detailne zmapované okolie hradu Biely kameň, ktoré je však v 1:10.000 pri nedostatočnej kvalite počítačovej tlače takmer nečitateľné
- veľkosti rastrov plošných značiek mokradí sú výrazne menšie ako predpisuje norma. Túto chybu som mape Modrý kríž 1:15.000 vytkol pred rokom. Nekvalitná tlač spôsobila, že sú veľmi zle čitateľné aj pri zväčšení do 1:10.000
- naopak obrovské značky studní – takisto vytknuté už pre rokom
- poludníky po 500m. Majú byť po 250m.

ZŠ Východná

- správna veľkosť značiek
- oceňujeme uvedenie legendy použitých značiek

Kačica 2

- priveľké značky
- priveľké značky zakresu trate
- plnočierne budovy zbytočne plytvajú tonerom
- pristročná tirážna tabuľka
- farby vyšli celkom príjemné
- oceňujeme uvedenie legendy použitých značiek
- skutočná mierka zistená porovnaním s ortofotom je ca. 1:5500

Laskomer II

- priveľké značky
- priveľké značky zakresu trate
- plnočierne budovy
- tirážna tabuľka bez diakritiky
- značky plytkých rýh na SZ okraji mapy úplne rozbíjajú výškopis a znemožňujú pochopiť, ako tie ryhy prebiehajú – tu mohli značky správnej veľkosti výrazne pomôcť k zrozumiteľnosti
- na mape veľkosti ležatej A4ky je jeden jediný poludník. Pre výuku používania azimutu sa nám tento počet zdá nepostačujúci.
- farby vyšli celkom príjemné
- skutočná mierka zistená porovnaním s ortofotom je ca. 1:6000, čo je už dosť veľká odchýlka od nominálnej mierky 1:5000
- chýba legenda použitých značiek

Hrabovo NOB

- nekvalitná tlač – prašivé farby, prúžkované vrstevnice

MA-KA-DO

- mapa nemala ambíciu byť štandardnou mapou pre OC, preto ju ani tak nebudem hodnotiť
- napriek použitej vyspelej technológii spájania máp sú na hraniciach viditeľné výškové i polohopisné

nespojivosti. Záver je pre autorov máp je jasný: zárukou bezproblémového spojenia susedných máp sú kompatibilné podklady (napr. ortofoto – ortofoto, ortofoto – ŠMO5) a ich rešpektovanie pri mapovaní. Dodatočné oddeformovávanie hrubé chyby neodstráni.

Račko 007

- na neoffsetovú mapu veľmi pekná ostrá kresba a príjemné, aj keď trochu neštandardné farby
- jasné odlišenie asfaltových plôch podľa hustoty premávky
- vytýkam plnočierne budovy, ale zároveň si uvedomujem, že vďaka nim sa výraznejšie ukázali pasáže, ktorých je na mape veľmi veľa
- najväčším nedostatkom mapy sú nevýrazné neprekonateľné ploty. Ich opätovné použitie je pochopiteľné o to menej, že v minulosti už v tomto teréne spôsobili množstvo nedorozumení.

Bakova jama II

- na niektorých miestach nie sú vrstevnice prerušené na plytkých ryhách
- neestetické dlhokánske spádnicie kreslené značkou pre vrstevnicu v SZ časti mapy
- farby síce nie sú optimalizované pre tlač na počítačovej tlačiarňi, ale sú aspoň dobre rozlíšiteľné jedna od druhej
- poludníky sú po 500m, v mierke 1:10000 majú byť po 250m

Detvan IV

- podarili sa výrazne krajšie farby ako na Detvanovi III
- ale budovy sú naďalej plnočierne, potok naďalej tečie mimo svojej doliny, vrstevnice opäť neprerušené na plytkých ryhách - dobre mienené rady spred roka nenašli ohlas

Kamzíček

- vzhľadom na maličkú plochu mapy mohli byť tvorcovia veľkorysejší v počte dpi a v menšej kompresii, ale zábavný účel mapy splnila

Zhrnutie

Úpadok kvality mapovej tvorby po výnimočnom akademickom vzopätí z roka 2006 pokračuje. Pretekár si nemôže byť istý ani tým, či dostane do rúk mapu tej mierky, ktorá je na nej uvedená a či na mape budú poludníky. Pri poludníkoch je pomoc ľahká, pri mierke je to ťažšie, ale s pomocou ortofot, ktoré mapová komisia dá záujemcom rada k dispozícii aj s návodom na použitie, alebo s pomocou Google Earth, ktorý ponúka aj jednoduché meranie vzdialeností, iste nie neriešiteľné.

Takmer všetky reedície vlašských máp obsahujú takmer všetky tie chyby, ktoré sme im vytkli pred rokom. Na to sa dá povedať len jedno: komu niet rady, tomu niet pomoci.

Tvorcovia máp ďalej opúšťajú síce spoľahlivú a kvalitnú, ale drahú technológiu offsetu a volia tlač na počítačových tlačiarniach a digitálnych kopírkach. Najlepšie výsledky pritom už niekoľko rokov za sebou dosahuje klub Vazka Bratislava a zbytok Slovenska za nimi v kvalite stále výrazne zaostáva. Vazkári pritom aj v minulosti prejavili ochotu podeliť sa so svojimi skúsenosťami. Nezaujmom alebo neschopnosťou ostatných zlepšiť sa trpí okrem našich očí aj športová úroveň OB (LOB, OC) na Slovensku.

Pre tých, ktorí chcú zostať verní offsetu a priamym farbám máme dobrú správu: Ocad od verzie 8 dokáže na obrazovke verne simulovať vzhľad priamymi farbami tlačenej mapy vrátane miešania farieb, vďaka čomu ľahko odhalíte chybu v tabuľke farieb aj bez použitia GhostViewu alebo iných prehliadačov súborov eps.

V Bratislave, 20.2.2007

Pripravil:

Martin Bednárík, člen MK SZOŠ